

De Nederlandse Ornithologische Unie organiseert jaarlijks een aantal themadagen. In dit katern zijn de verslagen van die themadagen opgenomen en zijn aankondigingen en ander verenigingsnieuws te vinden.

Voor actuele data en informatie zie www.nou.nu

Verslag NOU-Themadag: "Onze" trekvogels in Afrika

Na drie geslaagde meerdaagse congressen koos de NOU er voor om in 2018 een uitgebreide themadag te organiseren. Een interessant dag- en avondprogramma in combinatie met veel momenten om elkaar bij te praten. Op 10 maart jl. kwamen bijna 100 deelnemers naar de Gelderlandfabriek in Culemborg. De locatie direct naast het station was goed te bereiken, maar bij het passeren van iedere trein trilde het scherm mee. Het samenstellen van het programma duurde even met al die 'Afrika-gangers', maar uiteindelijk hadden we een interessant programma met Afrika-experts over diverse soortgroepen.

Almut Schlaich startte de themadag met een presentatie over Grauwe Kiekendieven in hun overwinteringsgebieden in de Sahel. Sinds 2005 worden deze gevolgd met satellietzenders en GPS-trackers. Deze gegevens worden aangevuld met waardevolle veld-data van verschillende expedities naar de overwinteringsgebieden. Zo bleek uit braakbalonderzoek dat ze vooral lokale sprinkhanen eten en juist niet trekspinkhanen waarvan altijd werd gedacht dat die zo belangrijk zouden zijn voor de kiekendieven.

Ook **Jan van der Winden** volgde diverse vogels met de nieuwste technologie. Hij nam ons mee langs de trekroutes van moerasvogels als Roerdomp, Purperreiger en Grote Karekiet. De Sahel-zone blijkt voor veel moerasvogels een tussenstop, waarna ze verder doortrekken naar zuidelijker gelegen Afrikaanse landen.

Na de koffie vervolgde **Rob Bijlsma** het programma. "Zonder scheuren in je broek, doe je het in Afrika niet goed". Samen met Leo Zwarts en andere medewerkers van ecologisch onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga telden ze alle vogels in meer dan een half miljoen bomen in de Sahel. Veel geduld was nodig en bestand zijn tegen enige verveling is een pre, want

wie veel vogels wil 'scoren' zou teleurgesteld zijn in het aantal vogels per boom. Trekvogels hebben voorkeursbomen. Ze ontdekten dat 81% van de trekvogels in slechts negen boomsoorten zaten. Belangrijke kennis voor het internationale beschermingswerk van Vogelbescherming Nederland.

Luitzen Santman vertelde over een nieuw project van Vogelbescherming in de Sahel. Door overbegrazing en boskap voor brandhout verdwijnen veel bomen. Ook zorgt de toename van monoculturen met 'sheaboterbomen' voor verschraling van het landschap. Dit

is niet een voorkeursboom van trekvogels. Door vogelbomen te planten tussen de sheaboterbomen, zullen er meer insecten komen voor bestuiving en worden deze plantages ook voor vogels aantrekkelijker. Zo wordt er naast socio-economische duurzaamheid gewerkt aan ecologische duurzaamheid.

Tijdens de lunch liep het storm bij de boeken van 'De Vertraagde Tijd'. Hier signeerde **Kees Camphuysen** zijn nieuwste boek, de monografie 'De Zilvermeeuw'. Na de lunch liet Kees de aanwezigen kennismaken met een vogelparadijs voor de kust van Mauritanië. Hier is een opwellingsgebied waarbij koud, voedselrijk water omhoog komt met grote hoeveelheden plankton als gevolg. De jaarlijkse reis van zeevogels is enorm complex. Ze vliegen tussen verschillende klimaatzones, benutten diverse voedselbronnen en krijgen te maken met nieuwe interacties met telkens andere soorten. Leidt dit tot samenwerking of concurrentie? Zeevogels moeten niet alleen geteld

Boerenland met verspreide groei van *Faidherbia albida*, nabij Kornaka (Niger), 9 december 2016. Normaliter is *Faidherbia* goed voor veel Palearctische vogels. Het is een van de weinige boomsoorten in de Sahel die 's winters blad zetten, hier echter kaalgevreten door rupsen. Farmland with scattered *Faidherbia albida*, in the Sahel one of the few trees with leaves in winter and attractive to Palearctic birds. Caterpillars have defoliated most *Faidherbia* in this plot in Niger.

Rob Bijlsma

worden, maar bestudeer ook wat ze doen, is het devies van Kees.

Marc van Roomen coördineert de internationale flyway-telling langs de gehele Oost-Atlantische vliegroute. Iedere drie jaar wordt die integraal geteld en sommige steekproefgebieden jaarlijks. 'Onze' wadvogels staan onder druk en om dit beter te begrijpen is inzicht in trends langs de hele vliegroute nodig.

Na een korte pauze waren er parallele sessies met **Tamar Lok** over Lepelaars en **Marijn Nijssen** over Grauwe Klauwieren. De meeste Lepelaars overwinteren in West-Afrika. Uit jarenlang kleurring-onderzoek blijkt echter dat de sterfte van Lepelaars tijdens de voorjaars trek voor Afrikagangers hoger is in vergelijking tot Lepelaars die in Europa overwinteren. Terwijl de Lepelaars zich in West-Afrika ophouden vliegen Grauwe Klauwieren juist via het oosten naar de rand van de Kalahari woestijn in Zuid-Afrika.

Tegen het einde van de themadag vond de algemene ledenvergadering van de NOU plaats. In de zaal ernaast kon de film 'Living on the edge' bekeken worden over "onze" vogels in de Sahel. Na het diner gaf **Bruno Ens** nog een fotoverhaal over veldwerk op de Banc d'Arguin in Mauritanië en Barr al Hikman in Oman. Naast bekende jonge koppen van onderzoekers, leerden we meer over krabben als ideale prooien. Al met al was het een zeer geslaagde en diverse themadag. – *Camilla Dreef*

Algemene ledenvergadering

Tijdens de themadag in Culemborg op 10 maart jl. vond ook de algemene ledenvergadering van de NOU plaats, waarbij 31 aanwezigen waren. In verband met de afwezigheid van voorzitter Christiaan Both (verhinderd door griep) werd de vergadering voorgezeten door Henk van der Jeugd. Hierna volgt een korte samenvatting van de belangrijkste zaken die aan de orde kwamen.

Bestudering van het foerageergedrag van het ideale prooidier (voor onderzoekers), de wenkkrab *Uca tangeri*. Om sediment te kunnen eten moet de wenkkrab zijn veilige (voor het onderzoek gemerkte) hol verlaten en daarmee stelt het dier zich bloot aan het risico van predatie door vogels, Arquipelago dos Bijagos, Guinee-Bissau, januari 1993. *Studying the foraging behaviour of the ideal prey (for researchers), the Fiddler Crab Uca tangeri. The Fiddler Crab has to leave its burrow (marked for research) to feed on the sediment, making themselves vulnerable for avian predation.*

Limosa en Ardea

Het moment van uitgave van zowel Limosa als Ardea is een punt van zorg. Beide tijdschriften hebben een achterstand in publicatie. Bij Limosa kan deze achterstand worden ingehaald, omdat het kopijaanbod goed is en er ondertussen ook gewerkt wordt aan een dubbeldik themanummer. Gebrek aan mankracht op redactioneel niveau speelt vooral parten, waardoor de redactie omkijkt naar uitbreiding. Van Ardea zal dit jaar een speciaal aalscholvenummer verschijnen, waarvoor reeds 28 stukken ingediend zijn.

De NOU zal in overleg met Sovon kijken of het mogelijk is oude nummers van Limosa en Ardea via de website Natuurtijdschrift.nl, beschikbaar te maken. Voor de nieuwere nummers van Ardea is dat niet mogelijk, omdat hiervoor een publicatiecontract bestaat met BioOne.

Leden geven aan er graag op geattendeerd te worden wanneer een nieuwe Ardea of Limosa online staat op de website van de NOU. Ook wordt het tijd dat er volledig digitale abonnementen komen, waar het bestuur aan werkt.

CSNA

Het bestuur van de NOU is in conclaaf geweest met CSNA-voorzitter George Sangster, waarbij ter sprake is gekomen hoe de CSNA aankijkt tegen de huidige Nederlandse lijst van vogelsoorten. De CSNA wil dat er toegewerkt wordt naar een internationaal / Europees geaccepteerde lijst, zoals nu onder de IOC. Recente DNA-ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat er veel verschillende visies waren op soorten, maar dat is inmiddels uitgekristalliseerd. Op het moment dat er eenwording in soortenlijsten is, houdt de CSNA wellicht op te bestaan. Het bestuur van Dutch Birding staat hierachter.

Nederlandse Zeevogelwerkgroep (NZWG)

Tijdens de eerste ledenvergadering van de NZWG in 10 jaar, op 5 november jl. in Naturalis, is een doorstart van de NZWG besproken. Het oude bestuur stapt op en een nieuw bestuur treedt aan. De werkgroep heeft op dit moment 100 leden. Toekomstige publicaties zullen in Limosa of in Ardea verschijnen, nu het NZWG-tijdschrift Sula verder gaat als nieuwsbrief. Een uitgebreid verslag over de nieuwe richting voor de NZWG staat te lezen in de laatst verschenen Sula (jaargang 25, nummer 3).

NOU-bestuur

Het NOU-bestuur wijzigt van samenstelling. Henk van der Jeugd treedt af als secretaris van de NOU, Thomas Lameris volgt hem daarin op. Robert Kwak treedt af als bestuurslid vanuit Vogelbescherming en wordt opgevolgd door Jip Louwe Kooijmans. Als nieuw bestuurslid treedt Kees Schreven aan.

NOU- congres

In 2019 zal weer een meerdaags NOU-congres plaatsvinden. Deze zal iets later in het jaar zijn, namelijk het tweede weekend van maart (8-10 maart). De locatie is nog niet bekend. – *Thomas Lameris & Romke Kleefstra*